

GLASNIK

AVSTR. KRŠČ. TOBAČNE DELAVSKE ZVEZE

Izhaja vsak petek

Uredništvo:

Kopitarjeva ulica 6

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4.—

pololetna . . . K 2.—

četrtletna . . . K 1.—

Posamezna številka
stane 10 vin.

Št. 13.

V Ljubljani, dne 31. marca 1916.

Leto IX.

Ponatis prepovedan. — Vse pravice pridržane.

Janez Krek:

Slovinci.

IZ ZGODOVINE.

Jugoslovani.

Od Karnijskih Alp južnozahodne Koroške do obali Črnega morja, od Mure do pred vrat Soluna in do Egejskega morja in do globoko v albanskih gorah stanuje približno 17 milijonov Slovanov (Jugoslovani), njih jezik tvori danes nepretrgana veriga narečij, ki se polagoma spajajo eno v drugo. V severnozahodnem delu tega ozemlja (obsega južno Koroško, južno in del srednje Štajerske kakor tudi obmejne dele zahodne Ogrske in Hrvatske, dalje celo Kranjsko in pretežni del Primorskega z obmejnimi ozemljem severnega kota Italije) bivajo Slovenci.

Prvotne naselbine Slovencev.

Sedanji Slovenci so skupno z ostalimi rodovi Jugoslovanov sledili velikemu preseljevanju narodov in stremljenju proti jugu. Ko so zamenjali leta 568 Langobardi širne ravnine v Panoniji s solnčnimi italijanskimi livadami, so zasedli Slovenci opustošene dežele. Slovenci so prodirali po naravnih cestah ob Dravi, Savi in ob Muri v doline alpskih dežel; zasedli so Kranjsko, Koroško, Štajersko in pomorje Adrije. Prodrli so do Toblahškega polja na Tirolskem; ob Muri so prišli čez zgornje Štajersko v današnjo zgornjo- in nižje Avstrijsko. V Pustrski dolini na Tirolskem, v solnograškem Lungau in v dolini Enns so se nahajale slovenske naselbine; Donava jih je ločila od Čehov. Friaulski vojvodi so ustavili njih prodiranje na jugozahodu, a zasedli so le vse severno pogorje do Tagliamonta (kjer žive še danes); v južni Furlaniji nas spominjajo na nekdanje slovenske naselbine kraji kakor Beogrado, Passiano, Schiavonesco, Turiaco (Turjak).

Slovinci se seveda večinoma niso mogli dolgo držati v teh daleč naprej potisnjenih postojankah. Navedenih ozemelj niso naselili dovolj tesno in brez stika z jedrom naroda. Izgubili so se v primeroma kratkem času v ger-

manskem prebivalstvu, ki je deloma še ostalo iz dobe ljudskega preseljevanja in med Bajuvari, ki so pritiskali v te kraje. Njih npravno moč je še podpirala država in cerkev s svojo višjo kulturo. Vsekakor so pa obstajale še v 13. stoletju daleč na severu slovenske naselbine, n. pr. Kindsberg v Mürzthalu (Ulrich pl. Lichtenstein). Še danes nam dokazuje veliko krajnih imen v nemškem jezikovnem ozemlju, da so se tam nekdanj nahajale slovanske naselbine (tako n. pr.: Windisch = Matrei; Admont = Vodmat, Udmat; Aussee = Osoje; Graz = Gradec; Fernitz itd), — dalje dokazujejo mnogi slovenski jezikovni elementi v koroškem in v štajerskem narečju, kakor tudi mnoge šege in navade mogočen slovenski vpliv na nove nemške naseljence. Še mogočnejše je vplivala slovenščina na Mažare. Prevzeli so od kulturno višje stoječih panonskih Slovencev veliko besedi (posebno takih, ki tičejo poljedelstvu).

Razpad neodvisnosti.

Slovinci so živeli nekaj stoletij samostojno pod domačimi knezi. Uspešno so se vojskovali z Avari, z Langobardi v Friaulu, deloma tudi z Bavarci. V sredi 8. stoletja so pa poklicali svoje sosedes na pomoč proti Avarom, a s tem so postali odvisni od države Frankov, toda nekaj časa so še ohranili lastne kneze. Pokristjanili so jih nekako tako, kakor Sakse, le deloma na miren način, deloma pa z orožjem, kar je utrdilo gospostvo Bavarcev in Frankov, posebno ko se je izjalovila vstaja Ljudevita Posavskega (umrl 828) proti vladi tujcev. Od takrat so delali nato, da se končajo tudi zadnje sledi slovenske samouprave: uvedli so frankovsko upravo, slovenski glavarji so se umaknili nemškemu grofom.

Podvrgli se pa niso Slovenci na milost in nemilost, kar posnemamo iz slovenskega načina ustoličenja koroških vojvod, kjer so novega vojvoda takorekoč uvedli v zvezo slovenskih rodov in je obljubil, da hoče čuvati jezik, npravnost in običaje Slovencev in deliti vsakemu enako pravico. Staremu demokracičnemu ceremonialu ustoličenja vojvodov v slovenskem jeziku so se udali vsi vojvodi raznih rodbin kakor tudi prvi Habsburžani.

Vojvodina Gorotan, ki je družila prvotno vse planinske Slovence, je kmalu zapadla razdirajočemu učinkovanju srednjeveškega nemškega fevdalizma: da oslabe moč vojvoda so razbili Gorotan okolu konca 10. stoletja v vrsto mark, iz katerih so se tekom časa ustanovile kronovine, v katerih bivajo Slovenci zdaj. Razcepila se je tako tudi politična in teritorialna enota Slovencev: razdeljeni so tako ložje podlegli tujim vplivom.

Panonija.

Panonski Slovenci so si sicer ustanovili v južnozahodni Ogrski do Ptuja pod Pribinom še samostojno kneževino, ki igra v slovanski slovstveni povestnici veliko vlogo. Toda nasprotstvo nemških škofov, ki so kljubovali celo papežu (ujetništvo sv. Metoda!) in naval Mažarov, ki ni pustil celo stoletje duška tej vzhodni marki, je uničil pričeto kulturno delo. Ko so bili popolnoma poraženi Mažari v bitki na Leškem polju, je nemški kolonist zopet obrnil svoje oko slovenskim planinskim deželam. Nemškimi škofijam (Freising, Briksen, Bamberg) in nemškimi samostanom je daroval cesar velike kose dežele, ki so jih naselili z nemškimi kolonisti. Slovensko jezično ozemlje se je skrčilo ob mejah in se cepilo tudi v središču. Najmogočnejše se je ohranil nemški jezični otok Kočevski, ostali so utonili večinoma med Slovenci.

Skupnost Hrvatov in Slovencev.

Turški napadi so končali napredovanje ponemčevanja (od začetka 15. stoletja); nemški kolonist je hotel imeti lepo, rodovitno in varno zemljo, da jo obdeluje — slovensko ozemlje je pa bilo odprto vpadam Osmanov. Celo 15. stoletje brez pomoči države in tudi pozneje še dolgo časa brez zadostne moči stamoralo misliti v svoji grenki silo slovenski in hrvatski kmet na primerno obrambo dežele; zgradili so si za slučaj pogostih turških vpadov, ki so jih nanzanjali hitro kresovi zažgani po gorah, utrjene tabore. Hrvatske in slovenske dežele so tvorile v tem težavnem času varen predzid krščanstvu in kulturi večernih dežel. Slovenske vzhodne planinske dežele so se posvetovale ponovno s Hrvati o obrambi proti Tur-

kom. Kako so bili navezani eden na drugega, dokazuje okolnost, da so izvolili Hrvatje za svojega kralja, ko je umrl ogrski kralj Ljudevit (1526), vladarja Štajerske, Koroške in Kranjske, nadvojvodo Friderika. Hrvatski stano- vi so predlagali sto let pozneje tem trem deželam zvezo proti vsakomur, ko se je sprejela pragmatična sankcija (1712), so Hrvatje izrecno zahtevali, da hočejo deliti svojo usodo s slovenskimi kronovinami, medtem ko je že prej stara pravda, zveza kmetov, večkrat združila Slovence in Hrvate v boju proti zatiralcem graščakom.

Ne čudimo se, ker v tej dobi strašnih turških pohodov ne moremo nič natančnejšega izvedeti o duševnem življenju in napredku tu v južnovzhodnih markah; trda turška doba je enostavno epična in junaška doba vseh Jugoslov- vanov. Tudi Slovenci se ji morajo zahvaliti za najlepše balade. Doba reformacije in protireformacije je prinesla zopet novo duševno izpodbudo. Sloven- ski luteranci so izkušali novi nauk razširiti z besedo in s pismom tudi med Hrvati; kakor je prej delovalo med Slo- venci veliko hrvatskih duhovnikov, ki so slavili rimsko liturgijo v slovanskem jeziku, v staroslovanski glagolici.

Doba turških vojska je vojna tudi v jezikovnem in v narodoslovnem ozi- ru, ker so se izvedla takrat velika pre- seljevanja na sever in na zahod, kar je povzročilo, da se je naselilo veliko tur- ško-bosenskih beguncev (Uskokov) na Hrvatskem, Štajerskem, Kranjskem in v Istri in so se močno pomešale in vzravnale obstoječe razlike.

Po razpadu osmanske sile ni na- stopila nemška kolonizacija več moč- nejše. V tej dobi se je pa pojavil neko- liko močnejši vpliv italijanske kultu- re. Germanizacija se je nahajala pod Jožefom II. v polnem tiru, a ne več v

obliki naseljevanja, ker je bila dežela primerno dobro naseljena.

Glasnik

Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze.

POSLOVNO POROČILO ZVEZINEGA NAČELSTVA O LETU 1915.

V nasprotstvu z letom 1914, ki se je nahajalo le v drugi polovici v zname- nju vojske, je bilo leto 1915 popolno vojskno leto. Če hočemo poročati o tem vojsknem letu, ne moremo navesti veliko dobrega. Saj se je kmalu po iz- bruhu vojske pričela gospodarska be- da, ki je napredovala leta 1915 do tež- kega tlačenja delavstva. Življenja ni otežkočilo le pomanjkanje živil, marveč še bolj večinoma popolnoma neupravi- čena in po brezvestni špekulaciji po- vzročena podražitev živil. Vladni ukre- pi proti oderuštvi in draginji, žal, ni- so uspeli. Kakor tudi je bilo pripravlje- no tobačno delavstvo, da sprejme neiz- ogibne vojne žrtve, so le gospodarske razmere tako pritiskale, da se je mora- la staviti

zahteva po draginjski do- kladi.

Tobačne delavke so čutile draginjo tem bolj, ker so njih zahteve na pri- znanje državne podpore, češ da služijo, večinoma odklonili, ker se je tem bolj čutilo, ker so dohodki tobačnih delavk zelo skromni. Stremljenja na povišek državnih podpor so le malo uspela.

Zahteva po draginjskih dokladah je povzročila le nešteto ovir. Opozarja- mo, da se je našel nek tovorniški rav- natelj, ki je očital našim članom, da zahteva po draginjski dokladi ni do- moljubna in krščanska, da so izjavili nekateri uradniki, delavke, ki morejo še jesti s surovim maslom namazan kru in kavo in celo kos klobase, ne po- trebujejo še draginjske doklade. Četudi ta nazor ni splošen, obstaja le dejstvo,

Karavana.

Viljem Hauff.

Minuli so že meseci, ko se je to go- dilo. Samujem žalostno v tem zidovju. Svet me zaničuje, zgroze se celo živali, ko me vidijo. Zaprta mi je lepa narava. Slepa sem namreč podnevi, le kadar sije luna svoje blede žarke na to zi- dovje, odpade pajčolan izpred mojih oči:

Sova je končala svojo povest. S pe- roti si otre solze, ker je plakala, ko je pripovedovala.

Kalif globoko premišljuje, ko kon- ča sova svojo povest. Pravi:

»Če me vse ne vara, obstaja v naši nesreči tajna vez, a kje dobim ključ uganki?«

Sova mu odgovori: »O gospod! Slu- tim, kar Vi. V moji najranejši mladosti mi je prerokovala neka modra žena, da mi prinese neka štorclja veliko srečo. Morebiti tudi vem, kako naj se rešimo.«

Kalif se zelo začudi in jo vpraša, kako si to predstavlja. Odgovori mu:

»Čarovnik, ki je povzročil nama- obema nesrečo, pride vsak mesec en- krat v te razvaline. Ne daleč od tu se nahaja dvorana. V njej kroka s tovari-

ši. Večkrat sem jim že prisluškovala. Pripovedujejo si svoje zločine, mogoče izpregovori čarovno besedo, ki ste jo pozabila.«

»Najljubša princeza!« zakliče ka- lif, »povej, kdaj pride in kje se nahaja dvorana?«

Listek.

Sova nekoliko pomolči, preden od- govori:

»Ne zamerite, a le pogojno ustre- žem Vaši želji.«

»Povej! Povej!« kliče Hazid, »zapo- veduj, vse sprejemem.«

»Rada bi postala prosta z Vama, a mogoče je to-le, če me kdo vaju za- snubi.«

Štorclji sta po predlogu nekoliko osupnjeni. Kalif reče svojemu vezirju, naj gre nekaj časa ž njima vun.

»Veliki vezir,« pravi pred vratmi kalif, »to je trapasta kupčija, a Vi jo lahko vzamete.«

»Tako?« mu mož odgovori: »Moja žena mi pa izpraska oči, ko se vrnem? Priletan sem že tudi. Vi ste še mladi, oženjen niste in lahko poročite mlado princeso.«

»Za to ravno gre,« zdihuje kalif, ki žalostno poveša peruti, »kdo mi mo-

re reči, da je mlada in lepa? Mačko kupujemo v vreči!«

Dolgo si še prigovarjata, a ko kalif izprevidi, da ostane njegov ministrski predsednik rajši štorclja, ko da poroči sovo, sklene, da izpolni sam pogoj. So- va je zelo vesela. Prizna, da nista mogla izbrati ugodnejše prilike, ker se naj- brže še to noč zbero čarovniki.

S štorcljama zapusti dvorano in ju vodi v tisto dvorano. Dolgo hodijo po temnem hodniku, končno jim zažari iz pol podrtega zidu močna svetloba. Ko pridejo tja, jima svetuje sova, naj mirujeta. Lahko so pregledali veliko dvorano. Okinčana je s stebri in lepo okrašena. Veliko barvanih svetilk na- domešča dnevno svetlobo. Veliko okro- gla miza stoji sredi dvorane, na njej se nahajajo izbrane jedi. Na blazini okolu mize sedi osem mož. Štorclji izpoznata med njimi tistega krošnjarja, ki jima je prodal čarobni prašek. Njegov sosed ga poziva, naj pove svoja najnovejša dejanja. Med drugim pripoveduje tudi povest o kalifu in o njegovem vezirju.

»Katero besedo si jima naročil?« ga vpraša neki čarovnik.

»Zelo težko, latinsko, Mutabor.«

da na merodajnem mestu niso hoteli ničesar vedeti o podelitvi draginjskih doklad. Posebno potrebnim naj bi se podeljevale podpore, obetali so tudi ukrepe za olašanje življenja, da bi se s skupnim nakupom živil bojevali proti draginji. Praktično se ti poizkusi niso obnesli, v kolikor so jih sploh resno pričeli. Draginja je napredovala; vedno bolj se je zato poslabšalo tudi življenje tobačnega delavstva. Nastopili smo zopet z zahtevo pri glavnem ravnateljstvu, šele po tretji prošnji se je dovolila draginjska doklada v večjem obsegu. Odmerila se je draginjska doklada po dozdej popolnoma nenavadnem načelu, namreč po »otročjem ključu«. Delovne osebe ne dobe zase ničesar, pač pa dobe doklade po stanju rodovinskih članov, ki so odvisni od njih zaslужka. Otročji ključ je povzročil, da so izključeni od draginjske doklade vsi, ki jim ni skrbeti za svoje, dasi jim draginja tudi ni prizanesla. Glavno ravnateljstvo utemeljuje svoje stališče, češ da finančno ministrstvo ne dovoli splošne doklade. Ko se je izvedla izprememba v osebni finančnega ministra, so po »osrednji komisiji avstrijskih krščanskih strokovnih društev« zružene krščanske organizacije državnih delavcev zopet nastopile z utemeljeno vlogo pri vladi, ki je v toliko uspela, da je priznala vlada splošne doklade. V uri, ko se pišejo te vrste, še obseg draginjske doklade samskim ni znan, a upamo, da vsaj nekoliko odgovarjajo pričakovanju.

Nekako sredi leta, o katerem se poroča, je glavno ravnateljstvo prevzelo nezgodno zavarovanje v lastno režijo. Ta ukrep se je nameraval že dolgo časa; da se je izvedel, je umljivo glede na dejanske razmere. Posledic še ne moremo presoditi. Vprašanja, ki so se izprožila ob tej priliki, so povzročila, da je obrazložilo načelstvo v imenu članov glavnemu ravnateljstvu svoje stališče.

Razvoj vojnih dogodkov je vplival tudi na delovne razmere. Če so prenehale že leta 1914 radi vojske štiri tobačne tvornice v Galiciji, sta prenehali delati radi vojne napovedi Italije še dve tvornici v južnem vojnem ozemlju; celotno stoji zdaj 6 tobačnih tvornic. Velika potreba kadilnega materiala za armado je dovedla, da so morali uvesti nadure v drugih tvornicah. Te nadure so dovedle udeležnemu tobačnemu delavstvu pa začasen povišek njih zaslужkov, četudi se mora reči, da zahteva daljša delavna doba več hrane, vsled česar se višji zaslужek večinoma zopet porabi. Zdej v celi deželi zelo občutno primanjkuje cigaret in cigaretni tobak, tudi kadilnega tobaka že manjka. Kakor je izjavil glavni ravnatelj, pomanjkanja ne preprečijo nadure, ker se morajo ozirati na obstoječe zaloge surovin. Kakor se zagotavlja, ni potrebno tobačnemu delavstvu skrbeti za daljno delavno možnost, ker je za nadaljevanje obratov v rednem obsegu dovolj zalog.

Kar tiče

učinke vojske na našo Zvezu, so v primeri z lanskim letom občutljivejši. Prekinjen obrat tvornic v Saccu in v Rovignu je povzročil, da sta prenehali delovati ondotni krajni skupini s 1157 člani. Zvezno načelstvo je kolikor mogoče podpiralo po izpraznitvi težko prizadeto delavstvo dveh tvornic. Najvažnejše je bilo, da se je skrbelo za to, da dobe pobegle delovske osebe s svojimi rodbinami prej ko mogoče zopet delo v drugih tvornicah. To je naložilo zveznemu tajništvu lep kos dela. Večidel svoj čas pobeglega delavstva je pač zdaj zaposlen v drugih tvornicah. Premagati so se morale zelo velike težave. Ni šlo le za to, da se preskrbi mesto delavkam v tvornicah, težavnejše je marveč bilo, dobiti številnim rodbinam aktivnih delovnih oseb stanovanja v posameznih krajih. To je

vsaj deloma premagano. Pribiti moramo, da so našim tozadevnim stremljenjem merodajne osebe glavnega ravnateljstva šle na roke in da je napel posebno gospod finančni svetnik dr. Ivanisevič vse moči, da so se premagale nastale težave.

Okno v svet.

Naročnikom »Gorenjca«. Uprava »Gorenjca« javlja: Ker nam je nadaljno izdajanje »Gorenjca« za nedoločen čas oblastveno zabranjeno, Vas vljudno prosimo, da potrpite toliko časa, da bomo smeli list zopet izdajati. Kolikor ste naročnine vplačali, Vam bo šteta vnaprej, oziroma naznanite, če kako drugače ukrenete, ali če želite dobiti vrnjeno. Kot malo odškodnino Vam za zdaj pošljemo en zvezek »Izobraževalne knjižnice«.

Lesna trgovina po vojni. Kako se bo razvijala lesna trgovina po sklepu miru, o tem so mnenja različna, večinoma pa se pričakuje, da bo zelo živahna. Za zgradbo novih ali za popravilo poškodovanih poslopij se bodo potrebovale silne množine lesa v obširnih pokrajinah, ki so prizadete po vojski. Tudi industrija pohištva in druge panoge, ki obdelujejo les, bodo imele mnogo dela. Treba bo n. pr. izboljšati mnogo železniških voz, ki se bodo med vojsko zelo obrabili, oziroma bo treba nabaviti novih. Delo po ladjedelnicah, ki sedaj počiva, se bo znova začelo. Tudi potrebščine vojaške uprave bodo po sklenjenem miru še precej časa dokaj velike. Največjega pomena za lesno trgovino pa bo, kako se bodo uredili trgovskopolitični odnošaji z inozemstvom. Četverozveza se namerava tudi v carinskih vprašanjih zblížati in z neugodnimi carinami oškodovati obe osrednji velesili. Toda na našo lesno trgovino to najbrž ne bo imelo dosti vpliva. Kajti tudi doslej se je od nas največ lesa izvažalo na Nemško, približno za 110 milijonov kron na leto ali ali 41 odstotkov vsega našega lesnega izvoza, ki je znašal v zadnjih letih povprečno 270 milijonov kron. V Italijo je šlo našega lesa na leto povprečno za 85 milijonov kron, torej približno 31 odstotkov vsega izvoza (surovega in obtesanega lesa leta 1913. 16.600 vagonov, žaganega lesa pa okoli 82.500 vagonov); ta les se je uvažal brez carine, to pa zaradi tega, ker si Italijani niso znali drugače pomagati. Posebnega pomena za lesno trgovino in industrijo bo tudi, komu bodo trajno pripadle po zaveznikih zasedene, gozdov bogate pokrajine na Ruskem Poljskem in v Voliniji.

Bolečine v udih se odpravijo z vtiranjem s Fellerjevim rastlinskim esenčnim fluidom z zn. »Elsa-Fluid«. Prodere kožo, prežene »prehladne strupe« s tem, da oživi cirkulacijo krvi ter naredi prijaten počutek, kjer smo prej čutili bolečine. 12 steklenic tega zdravniško priporočenega domačega sredstva pošlje franko za 6 kron lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsatrg št. 264 (Hrvatska). To izborno vtiralno sredstvo se ne da z ničemer nadomestiti in bi naj ne manjkalo v nobeni hiši. Tudi Fellerjeve nalahno odvajalne »Elsa-Pillen« so dobre. 6 škatlic stane 4 K 40 h. (eb)

Dohodki in izdatki krajnih skupin leta 1915.

Krajna skupina	Dohodki						Izdatki						Centrali poslano v go-tovini					
	Vpisnina	Tedenski prispevki				Bolniške podpore	Porodnišćine	Podpore	Mrtvašćine	Skupin								
		30 h-razr.		40 h-razr.														
		K	h	K	h						K	h			K	h	K	h
Bautsch	1	20	3720	60	—	—	2193	42	140	—	—	30	—	372	06	986	32	
Fürstenfeld	10	80	5467	50	2735	80	4759	44	325	—	140	—	70	—	820	37	2108	29
Hainburg	11	20	3795	10	1914	80	4440	73	352	—	180	—	90	—	770	99	1887	38
Hallein	—	80	1040	10	—	—	327	—	80	—	—	—	60	—	104	09	469	81
Celovec	1	60	580	80	564	—	320	60	50	—	40	—	—	—	104	52	531	28
Ljubljana	2	40	14848	10	—	—	3740	81	1150	—	40	—	280	—	1494	81	8244	87
Landskron	—	40	554	70	—	—	292	08	—	—	—	—	—	—	55	39	207	63
Linc	2	80	1960	80	988	40	1464	05	110	—	25	—	60	—	294	92	998	33
Novi Jićin	—	40	2973	60	225	20	1051	44	100	—	100	—	30	—	319	88	1597	88
Rovinj	—	—	2238	—	—	—	856	88	130	—	50	—	—	—	223	80	977	32
Sacco	—	60	4207	50	—	—	3052	28	320	—	57	24	120	—	420	75	237	83
Schwaz	10	40	8234	70	622	40	5988	94	440	—	210	—	260	—	886	27	1682	29
Sternberg	—	40	1153	20	958	80	856	81	50	—	—	—	80	—	211	13	914	46
Dunaj-Ottakring	1	80	4222	20	808	80	1790	44	85	—	60	—	190	—	503	10	2407	26
Dunaj-Rennweg	—	—	497	40	452	40	317	82	30	—	—	—	—	—	94	98	507	—
Cvitava	—	80	4672	80	263	60	1493	43	215	—	80	—	100	—	493	33	2555	14
Plačilnice	13	80	1115	70	224	20	412	23	—	—	—	—	163	28	105	01	672	88
	62	40	63382	80	9658	40	32749	70	3577	—	982	24	1533	28	7275	71	26985	67

Za smeh in kratek čas.

V dobi štrajkov.

Vse štrajka; nihče ni zadovoljen s svojim položajem. Kakor sem čital te dni v časopisih, pritožili so se celo kaznjenci, da imajo premajhno plačo v primeri s sedanjo draginjo. Prav nič se torej ne bom čudil, kadar bom čital, da žugajo s štrajkom — kapitalisti.

Izdajatelj **Fran Ullreich**, Dunaj. — Odgovorni urednik **Jože Gostinčar**. — Tisk Kat. Tiskarne.

Pri glavobolu in bolečinah v obrazu uporabljajo mnogi, kakor kažejo poročila v nad 100.000 zahvalnih pismih, z najboljšim uspehom

blagodejno

vtiralno sredstvo, Follerjev blagodišeči rastlinski esenčni fluíd z zn.

„Elsa-Fluid“

12 steklenic franko 6 kron, 24 steklenic franko 10 K 60 h. Lekarnar E. V. Feller Stubica, Elsatrg št. 264 (Hrvatska). Odvajajoče rabarbarske kroglice z zn. „Elsa-Pillen“, 6 škatlic franko 4 K 40 k.

Najboljša in najcenejša zabava
v Ljubljani je v

Kino Central

v deželnem gledališču.

Obiskujte vedno »Kino Central«, kjer se za mal denar dobi bogato razvedrilo!

Gospodarska zveza v Ljubljani

ima v zalogi:

jedilno olje, riž, čaj, kakor tudi vse drugo specerijsko blago.

Oddaja na debelo!

Za Ljubljano in okolico je otvorila

mesnico

v semenišču v Šolskem drevoredu
kakor tudi

specerijsko trgovino

na Dunajski cesti št. 30.

Kdor pristopi kot član h „Gospodarski zvezi“, dobi izkaznico, s katero ima pravico do nakupa v mesnici in trgovini.

Modni salon Rozi Fabčič

Rimska cesta 6

priporoča cenjenim damam
in gospicam svojo veliko
izbero **slamnikov, mode-
lov** in raznega **nakita**.

Postrežba točna in solidna.

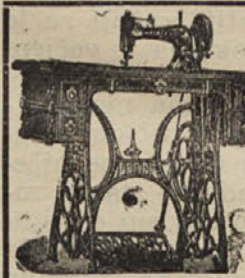
Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven
spadajočih potrebščin.

F. Meršol LJUBLJANA

Mestni trg 18.

Trgovina z modnim in drobnim blagom.
Velika izber vezenin, čipk, rokavio,
nogavio, otroške obleke in perila, pasov,
predpasnikov, žepnih roboev, ovrat-
nikov, zavratnic, volne, sukanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov in
vsakovrstnih drugih risb.

Priporočamo cenjenemu ob-
činstvu edino domačo tvrdko

Ignac Vok

špecialna trgovina ši-
valnih strojev in koles
Ljubljana, Sodna ul. 6,

katera ima po ugodnih ce-
nah in obrokih od strokovna-
kov priznana najboljša šivalna
stroje v Evropi in to so PFAFF
v veliki izbiri in zalogi. 10letna pismena garancija!
Pouk o vezenju vsak čas brezplačno. Pridni posredovalci se iščejo!

A. & E. SKABERNÉ, Mestni trg št. 10

Velika zaloga manufakturnega blaga, različno
sukno za moške obleke, volneno blago, kakor
ševijoti, popelin, delen, itd. za ženske obleke. —
Perilno blago, cefirji, kambriki, batisti v bogati
izbiri. Različno platno in šifoni v vseh kakov-
stih in širinah; potrebšine za krojače in šivilje.
Flanelaste in šivane odeje, različne preproge za
postelje, kakor tudi cele garniture. — Novosti
v volnenih in svilenih robcih in šalih. Namizni
prti, servijeti in brisalke iz platna in damasta.
Priznana nizke cene!

Posebni oddelek za pletenine in perilo. Vse
vrste spodnje obleke za ženske in moške, kakor:
srajce, hlače, krila, bodisi iz šifona ali pa tudi
pletene iz volne ali bombaža. — Največja izbira
v nogavicah v vseh barvah kakor tudi v vseh
velikostih za otroke. — Predpasniki najnovej-
ših krojev iz pisanega blaga, šifona, lista in
klota. Stezniki ali moderci od najcenejših do naj-
finejših. Fini batistasti, platneni in šifonasti
žepni robci. — Zaloga gosjega perja in puha.
Vedno sveže blago!

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6

prilije, v lastni hiši, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo
sprejema hranilne vloge in vloge v
tekočem računu, za katere jamčijo
ne samo njeni zadružniki, temveč tudi

cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po **4³/₄⁰/₁₀**

brez kakega odbitka, tako da sprejme vlož-
nik od vsakih vloženi 100 kron čistih
obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je
bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov
kron. Za nalaganje po pošti so poštnohra-
nilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.